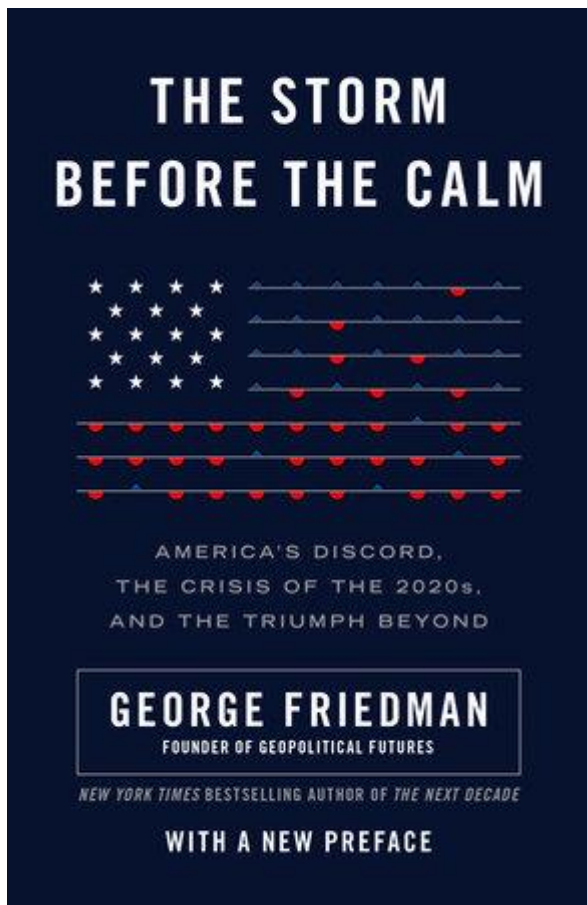

Csizmadia Gabriella

George Friedman: Vihar a csönd előtt- Amerika viszontagságai, A 2020-as évek válságai és a győzedelmes jövő

<https://doi.org/10.32976/stratfuz.2025.13>

George Friedman kiemelkedő geopolitikai előrejelző és stratégia, aki a nemzetközi ügyek és a globális trendek éles elemzéseiről híres. Kormányzati PHD fokozatát a Cornell Egyetemen szerezte meg. 1996-ban megalapította a Strator geopolitikai hírszerzési tanácsadó céget. 2015-ben pedig alapítója és elnöke a Geopolitical Futures online kiadványnak, amely a globális események lefolyásának elemzésével foglalkozik. Friedman számos könyv szerzője. Együtt dolgozik katonai szervezetekkel, valamint folyamatosan konzultál a Fortune 100 vezetőivel. Megjelent könyveiben a tudományos és szakmai háttére nagy hitelességgel bír. A termékeny író, Friedman számos könyve szerepelt a The New York Times bestseller listáján, köztük a 2009-ben megjelent A következő 100 év (The Next 100 Year), A következő évtized (The Next Decade), és A háború jövője (The Future of War). Friedman ezek mindegyikében megmutatja előrejelző képességeit. Könyveiben a történelem, a politika és a gazdaság megértésére törekszik, azért, hogy az olvasók számára egyedülálló perspektívát kínáljon a globális ügyek

jövőjéről.

2020-ben megjelent Vihar a csönd előtt- Amerika viszontagságai, A 2020-as évek válságai és a Győzedelmes jövő című könyvét a Doubleday kiadó jelentette meg.

George Friedman a The Storm Befor the Calm című könyvében geopolitikai előrejelzőként azokat a változásokat vizsgálja meg, amelyek az elkövetkező évtizedben átforgathatják az Egyesült Államokat. Az USA fordulóponthoz érkezett. Szövetségi kormánya nem tud hatékonyan működni, és hadserege nem tud elszakadni a hosszadalmas háborúskodástól. Az üzleti kilátások alacsonyak, az ipari innováció megakadt, a polgárok megosztottak, a politikai viszály pedig forrongó ponton van. Ennyit az amerikai álomról? George Friedman szerint aligha. A szerző elismeri, hogy a nemzet az instabilitás szokatlanul szerencsétlen időszakába lépett, de azt állítja, hogy a feszültség nem csak normális, hanem elengedhetetlen. Az országra úgy tekint, mint egy kitalált ország, amely eredetileg az egyéni szabadság és a nemzeti érdekek egyensúlyát kívánta megteremteni. Az USA-nak szüksége van néhány évre ahhoz, hogy újraértelmezze, majd újra feltalálja magát – mondja Friedman. Csak így tud a nemzet úgy megfelelni az igényeinek, hogy közben hű maradjon az alapítók szándékaihoz. Ez a lenyűgöző könyv nem a nagyhatalmi

rivalizálásról szól, sem az amerikai hatalom katonai vagy egyéb megerősítéséről. Friedman inkább azt állítja, hogy az Egyesült Államok a legutolsó olyan hullámon vagy cikluson megy keresztül, amely áthatja az amerikai történelmet azóta, hogy a fehér emberek először szálltak partra és alapították meg az akkor még brit gyarmatnak számító országot. Friedman szerint Amerikát két nagyon rendezett ciklus hajtja: az intézményi és a társadalmi-gazdasági ciklusok. Ezek a ciklusok 80 és 50 évente változnak, azonban, most először fordul elő, hogy ezek a ciklusok egybeesnek. Ennek következtében Amerika nagy változáson megy keresztül. A könyv lebilincselő utazást ígér a múlton, jelenen és jövőn keresztül, meggyőzően alátámasztva, hogy a mai káosz miért lehet a megújult és rugalmas holnap előjátéka.

A könyv három nagy részből épül fel: Amerika viszontagságai, A 2020-as évek válságai és a Győzedelmes jövő.

Az első részt a szerző a történelemnek szenteli. Foglalkozik az országot létrehozó embereknek és legfőképpen az amerikaiak nemzeti identitásához való viszonyának elemzésével és azonosításával. Friedman kijelentésként elemzésének és az alapító atyák szinte tiszteletének védjegyes kombinációjával. Az író arra kéri az olvasót, hogy higgye el, az amerikaiak nem olyanok, mint mi. Amerikáról úgy beszél, mint egy feltalált nemzetről, amely a cowboyok, a feltalálók a kockázatvállalók és a harcosok egyesített tulajdonságain alapul - szinte mintha létezne egy amerikai DNS. Ebben az „amerikai DNS”-ben a találmány és a technológia szorosan kötődik az élet, a szabadság és a boldogság keresésének alapelveihez. Friedman nagymértékben támaszkodik a történelemre, hogy érvelését alátámassza. A könyv lenyűgözősége részben a jól elmesélt történelmi részletek gazdagságában rejlik, a gyarmatosítók elleni háborúk, a polgárháború és a második világháború körül; az őslakos törzsekkel való konfrontációról és együttműködésről, az elnöki és kongresszusi kudarcokról és sikerekről; és mindenekelőtt az innováció időszakairól. Sok történéssel ellentétben Friedman nem zárkózik el Amerika múltjának sötétebb aspektusaitól, sőt, azok az elbeszélés lényeges részét képezik. Balzacot idézi, aki szerint „minden nagy szerencse mögött egy nagy bűn áll”, és Amerika esetében kettőt is figyelembe kell venni: az indiánok népirtását és az afrikaiak rabszolgasorba taszítását. A könyvben mindkettővel hosszasan foglalkozik.

A könyv második része kezd sajátossá válni. Mint geopolitikai előrejelző, Friedman a társadalmi ciklusok híve, amelyek a föld és az emberek jellemzőihez igazodnak. Szerinte a nemzet esetében két folyamatos ciklus van: egy nagyjából 80 éves intézményi ciklus, amely a kormány és a polgárok kapcsolatát köti össze; és egy 50 éves társadalmi-gazdasági ciklus, amely a nemzet gazdaságának és társadalmának dinamikáját határozza meg. Az Egyesült Államok már három intézményi és öt társadalmi cikluson jutott túl. A szerző szerint az első intézményi ciklus az alkotmány kidolgozásával kezdődött, és közvetlenül a polgárháború után ért véget. A második ciklus a második világháború végén ért véget. „A következő átmenet feszültségei most kezdenek nyilvánvalóvá válni, és 2025 körül fognak bekövetkezni.” A múltbeli társadalmi-gazdasági megrázkódtatások közé tartozott az ipari forradalom, a nagy gazdasági világválság és a második világháború utáni gazdasági fellendülés, amelyek mindegyike új gazdasági modelleket és társadalmi struktúrákat vezetett be. Friedman arról beszél, hogy ezek az átmenetek gyakran fájdalmasak voltak, de végül a gazdasági növekedés és a társadalmi stabilitás időszakaihoz vezettek.

A 2020-as éveket az teszi egyedivé, hogy mindkét ciklus szinte egyszerre fog bekövetkezni. Friedman nem hallgatja el, hogy nem lesz könnyű ezen túljutni, hiszen a változások és a bizonytalanság "tökéletes viharát" hozza létre. Ugyanakkor arra is rávilágít, hogy ezt követően a társadalom jobban fel lesz készülve arra, hogy megbirkózzon az előtte álló kihívásokkal. Friedman a nemzet alapításának és minden ciklusának vizsgálatával mutatja be, hogyan jutottunk idáig. Jelenleg úgy látja, hogy a kormányzatot elakasztották a technokraták (ideológiamentes apolitikus szakemberek). Az író továbbá azzal érvel, hogy a technológiai forradalom - és a mikrochip által

létrehozott hatalmas gazdagság - lassul, és ez a termelékenység csökkenésében tükröződik. A tőkehiány tőkefelesleggé változott, ami a befektetéseket kevésbé produktív ágazatokba, például a kiskereskedelembe és az ingatlanpiacra irányítja át. Ez egyre nagyobb szakadékot teremt gazdagok és szegények között, és a munkavállalók egyre inkább elhagyatottnak érzik magukat. A technológiai forradalom, - miközben a példátlan innováció és növekedés motorja - olyan kihívásokat is jelent, mint a munkahelyek eltolódása és a magánélet védelme. Az automatizálás és a mesterséges intelligencia hatékonyságot ígér, azonban sok hagyományos munkát elavulttá tehet. Ezért is fontos a munkaerő képzettségének javítása és egy erős szociális biztonsági háló létrehozása. Itt jelenik meg az intézményeknek, különösen az oktatási szervezeteknek a jelentősége, fontossága. Olyan tantervek felé kell fordulniuk, amelyek a digitális tudást és a tanulást helyezik előtérbe. Eközben a politikai döntéshozóknak olyan kereteket kell létrehozniuk, amelyek védik a munkavállalók jogait, és lehetőséget biztosítanak a technológiai fejlődés miatt kiszorultak számára, annak érdekében, hogy zökkenőmentesen beilleszkedjenek az új szerepkörökbe. Friedman azt mondja, hogy az évezredek gyermekei, látva jövőjük elhalványulását, fellázadnak az előző generáció ellen. Egyre súlyosabb lesz a válság az egyetemeken, mivel a hallgatók egyre kevésbé boldogulnak a diákhitel súlya alatt. Ez viszont nagyobb előnyhöz juttatja a legjobb egyetemeket, különösen az olyanokat, mint a Harvard és a Yale, ahol a gazdag szülők gyermekeinek kaput nyitnak a kapcsolatokhoz és a megfelelő állásokhoz.

Friedman hogy látja a viharon túli győzedelmes jövőt? A következő nyugodt időszakba való átmenetet Friedman szerint a 2028-as elnökválasztás jelenti majd. Egy olyan válság utáni Amerikát képzel el, ahol a 2020-as évek kihívásai katalizátorként szolgálnak a jelentős átalakuláshoz és előrelépéshez a társadalom különböző dimenzióiban. Az egyik leglenyűgözőbb jóslat a megújult politikai környezet lehetősége. A kettős válságon való eligazodás után az ország olyan megreformált intézményekkel jelenhet meg, amelyek jobban tükrözik a jelenkori igényeket és értékeket. Az új politikai irányvonalak és ideológiák előtérbe kerülhetnek, az amerikai lakosság szélesebb spektrumát képviselve, melyek kiegyensúlyozottabb és hatékonyabb politikai párbeszédhez vezethetnek. Gazdasági szempontból a válság utáni korszak valószínűleg az innováció és az újra feltalálás erőteljes szakaszának lesz tanúja. A viharos időszakokban tapasztalt nyomás és kihívások gyakran táptalajként szolgálnak a technológiai fejlődéshez és a vállalkozásokhoz. Az alkalmazkodás és a túlélés szükségessége felgyorsíthatja az új technológiák, iparágak és üzleti modellek fejlődését és elfogadását. Ez az innovációs hullám várhatóan előmozdítja a gazdasági növekedést, új munkalehetőségeket teremt, és növeli a termelékenységet, hozzájárulva egy újjáéledő és dinamikus gazdasághoz. Társadalmilag ugyanilyen mélyreható lehet az átalakulás. A válságok rávilágítanak az egyenlőtlenségre, az egészségügyhöz és az oktatáshoz kapcsolódó rendszerszintű problémákra. Az egyenlőtlenségek csökkentését és az alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés növelését célzó politikák átalakíthatják a társadalmi réteget, elősegítve az egység érzését és a közös célokat. A közösségek együttműködőbbé és találékonyabbá válhatnak, kihasználva a helyi erősségeket és eszközöket a fenntartható és ellenálló környezet kialakítása érdekében.

Friedman arra biztat, hogy ezeket a válságokat ne pusztán a felfordulás időszakának tekintsük, hanem a jelentős átalakulás és növekedés lehetőségeinek. A válság utáni táj a politikai reformok, a gazdasági innováció és a társadalmi haladás lehetőségeivel egy újjáéledt Amerika vízióját kínálja, amely rugalmasabb és jobban felkészült a jövő kihívásaival szemben. A vihar során levont tanulságok és újítások egy alkalmazkodóbb és előretekintőbb társadalom alapjait teremthetik meg. Ebben az új korszakban a 2020-as évek válságai olyan sarkalatos pontnak tekinthetők, amely a nemzetet a megfiatalodás és megerősödés szakaszába lendítette. Felismerve a történelem ciklikus jellegét, felkarolva a „vihar” időszakai által előidézett változásokat.